

(2) Gloria filiorum Dei est singularissima ac gaudio digna: Rom. II, 10. V, 2. VIII, 18. 21. 2. Cor. III, 18. Phil. III, 21.

(3) Etiam in cubilibus nostris continuamus júbila ac cantilenas, quando de his veluti somniamus, corde cœlestibus bonis repleto.

USUS E VERSU VI.

(1) Exaltandus est Deus tum mente, tum guttore seu lingua, ita scilicet, ut alii eundem incipiant nobiscum magnificare, contemnis vanitatibus prioribus.

(2) Sicut Israëlites, Cananeam expugnantes, gladiis utebantur acutis: ita ad expellendos à cordibus hominum demones, opus gladio verbi: Eph. VI, 17. Ebr. IV, 12. 2. Corinth. X, 5. 6. 2. Thess. II, 8. Apoc. I, 15.

USUS E VERSU VII.

[1] Ultio fit in gentibus, quando earundem ignominiosa de Deo Deique verbo extirpatur sententia, quando corda earundem compunguntur, &c. Actor. II, 37. 54.

[2] Castigationes fiunt per verbum legis: Actor. XXIV, 25. qua ratione Johannes Bapt. etiam colles deiecit, viasque accessuro Regi Messie complanavit.

[3] Huc Vocatio Gentium Nationumque ad Messie regnum: Jes. XLIX, 6.

USUS E VERSU VIII.

(1) Reges ad ecclesiam perducendi: Psal. II, 10.

PSALMI CL. DISPOSITIO.

Instrumenta laudis, DEO universa psallite.

EXcitatio hæc ad laudes divinas supeditat tum (1) laudis impulsivas, (2) quia DEUS est incola tum sanctuarii, tum cœlorum fortissimorum vers. 1. (3) propter

potentiam ipsius: (4) ob immensam magnitudinem vers. 2. Tum (2) laudis instrumenta: v. 3. ad 6. Tum (3) laudantes: unaqueque anima: v. 6.

PSALMUS CL.

EXPLICATIO VERSUS I.

הללויה *Laudate Deum:*) De Psalmi hujus decantationi primitiis in Templum allatis, vide Selden. l. 3. de synedr. p. 204. & Psalmo hoc semper oblectatus Antonius Archiepiscopus Florentinus etiam agonizans, apud Severan. exempl. mor. p. 73.

בקרבו *in sancto ejus:*) h. e. qui habitat in sacra templi sui æde; quomodo eadem hæc vox adhibetur Psal. LX, 8. CVIII, 8. locutus est Dominus בקרבו in sanctuario suo; ubi scilicet responsa dare, precesque una cum laudibus sibi factas acceptare solet. Psalm. XX, 3. mittat auxilium tuum בקרבו è sanctuario. Ita apte etiam congruit cum eo, quod sequitur: *laudate eum in firmamento roboris ipsius.* Sic de sanctuario etiam Piscator, Stephanus, Symmachus, Aquila, R. Juda Levites apud Aben Esram. Lutherus: in seinem Heiligthum. Campensis: ob insignem sanctitatem ipsius; Junius: de sanctitate. Tirinus & Muis ob sanctitatem. Vulgatus: in sanctis ejus. quod Lovan. de sanctis hominibus, ut & PP. quidam. Vide Amam. antibarb. p. 892. Chamier. t. 2. l. 19. c. 2. §. 6. 7. Calov. crit. p. 685. Coccejus de carnis Messie sancto habitaculo, in quo tota plenitudo Deitatis &c. Job. I, 14. II, 21. Luc. I, 35. IV, 34. Col. II, 9. &c. R. Mosè apud Aben Esram de cœlo. Kimchi de **עולם המלאכים** mundo angelorum,

sicut **רקיע** de supremo orbe nono, ambiente universa. Verum ut *Sanctuarium & Cælum*, tanquam Dei habitacula, conjunguntur aliàs 1. Reg. VIII, 13. 49. Jes. LVII, 15. &c. ita & hic eadem non inconcinne jungemus.

ברקיע *ob cælum:*) quod argumentum est fortitudinis illius: Campensis. de expansio laudato ejus, Junius. In extensione fortitudinis ejus, Cajetanus. In expanso robusto ejus, Piscator. in expanso valido ipsius, Coccejus. in dem Firmament seiner Krastt / Moguntina. Nimirum ut aliàs Deus habitare dicitur tum in sanctuario, tum in cælo ita & h. l. sanctuarium ac cælum comode copulantur, quorum unum refert quodammodo alterum, & sicuti templum de regno gratiæ, ita cælum de regno tum potentiæ, tum gloriæ, nos admonere potest. Ut vero affixum nomini regenti additum, sensu pertinet ad rectum, ita & hic mens Psaltæ est: *laudate eum in firmamento ipsius robusto*, quod scil. nullis periculis, ut hæc caduca, est expositum, quod tamdiu & per tot secula invariatur permansit semper, cujus influxus in hæc sublunaria sunt robustissimi, &c. Alias vox **רקיע** in regimine semper post se habet nomen **עושי**, v. g. Gen. I, 14. 15. 17. hic vero sequitur **עושי**, ad exprimendam cœli tum soliditatem, tum influendi virtutem & efficaciam. Kimchi: qui in firmamento robor Dei conspicuum vel maxime.

N n n n 3

EXPLI.